

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Postboks 4710 Sluppen, 7468 Trondheim

Sentralbord: 73 19 90 00, Telefaks 73 19 91 01

Besøksadresse: E. C. Dahls g. 10

Saksbehandler
Monica Ekli
Miljøvern avdelingen

Innvalgstelefon
73 19 92 19

Vår dato
20.09.2016
Deres dato
24.06.2016

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
2016/5562-542.1
Deres ref.
15/4396

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep
0032 OSLO

Høringsuttalelse fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag til forslag til regelverk for å implementere nytt system for kapasitetsjusteringer i lakse- og ørretoppdrett - ny sonestruktur og trafikklys

Fylkesmannen er generelt positiv til inndeling av kysten i produksjonssoner, men stiller spørsmål ved om premissene for inndeling i sonene gir en framtidsrettet forvaltning. Blant annet mangler forslag om tilstrekkelige branngater mellom sonene. Fylkesmannen mener at forslaget om handlingsregler inneholder for mange mulige utfall og for mange unntak til at det vil skape forutsigbarhet. Vi kan ikke se at forslaget vil løse næringas utfordring med lakselus og savner flere miljøindikatorer som samlet gir rettesnor for videre vekst i oppdrettsnæringen.

Fylkesmannen viser til høringsbrev fra Nærings- og fiskeridepartementet (NFD), datert 24.06.2016, med forslag til regelverk for å implementere nytt system for kapasitetsjusteringer i lakse- og ørretoppdrett.

Oppsummering av forslaget

Forlaget fra NFD omfatter bl.a. følgende:

- 1) Inndeling av geografiske produksjonsområder – foreslått område 5 omfatter Nordmøre og Sør-Trøndelag
- 2) Produksjonskapasiteten i områdene skal reguleres i samsvar med områdets miljømessige bærekraft
 - i. Påvirkning av lakselus på vill laksefisk er foreløpig eneste miljøindikator.
- 3) NFD skal vurdere om miljøpåvirkningen i et produksjonsområde er akseptabel, moderat eller uakseptabel
 - i. Departementet kan ved forskrift nedjustere, fryse eller tillate økning i produksjonen i produksjonsområdene annethvert år
- 4) Det foreslås flere unntak fra handlingsregelen om frys eller reduksjon av produksjonskapasitet. Forslaget går ut på at NFD kan gi tilbud om å øke tillatelsens maksimalt tillatte biomasse (MTB) når:
 - i. Tillatelsen utelukkende er knyttet til lokaliteter i Skjerstadfjorden
 - ii. Tillatelsen utelukkende er knyttet til lokaliteter hvor levende lakseluslarver ikke slippes ut i de frie vannmasser
 - iii. Tillatelsen er knyttet til lokaliteter hvor det

- enten var færre enn x (flere alt.) antall voksne hunnlus per fisk ved alle tellinger sist produksjonssyklus eller
- var færre enn x (flere alt.) voksne hunnlus og maksimalt to medikamentelle behandlinger mot lakselus gjennom siste produksjonssyklus i sjø

5) I tillegg legges det opp til at de som har interregionalt biomassetak i dag ikke skal miste fleksibilitet, og at denne ordningen skal videreføres

Fylkesmannens kommentarer

- 1) Fylkesmannen er positiv til inndelingen av kysten i produksjonssoner. Vi savner imidlertid en soneinndeling som er knyttet til en mer optimal og framtidsrettet oppdrettsnæring, i samspill med hensynet til villfisken.
 - Forslaget til inndeling er delvis basert på hensynet til eksisterende fylkesgrenser, samt hensynet til dagens plassering av lokaliteter.
 - For eksempel er det i bakgrunnsrapporten *Forslag til produksjonsområder* fra Havforskningsinstituttet formulert at anleggene ved Hitra og Frøya gjør området rundt Trondheimsfjorden uegnet som sonegrense. Det er imidlertid ikke mange lokaliteter som har felles koblinger. Kunne dette vært en egnet sonegrense hvis noen få av anleggene hadde blitt flyttet til bedre egnede områder?
 - Vi mener at influensmatrisene burde hatt som mål å finne en optimal plassering av oppdrettsanlegg og soner langs kysten. Mellom sonene burde det også vært lagt inn naturgitte branngater, eller branngater i form av smoltutvandringskorridorer el.l., slik at man kunne ha forvaltet næringa med tanke på en langsiktig miljømessig bærekraftig utvikling knyttet til smittespredning.
- 2) Vi er positive til handlingsregler, men mener at en handlingsregel for lus alene ikke gir gode nok svar på effektene på det biologiske mangfoldet til at produksjonen kan forvaltes etter dette sett i et langsiktig perspektiv. Vi ønsker flere miljøindikatorer som samlet gir rettesnor for oppdrettsveksten.
 - En handlingsregel for lus basert på gjennomsnittlig antall hunnlus per oppdrettsfisk er ikke optimal, da effektene på vill anadrom laksefisk mer har sammenheng med totalmengden lus. Hvis hvert produksjonsområde får et maksimalt antall lus de får slippe ut, vil man ha større grad av kontroll på effektene på vill fisk.
 - Det må også innføres krav om at lusetellingene utføres av uavhengig personell med ekspertise på området.
 - Organisk utslipp og forurensningsmessige effekter på naturmangfoldet bør inkluderes i en handlingsregel.
 - Blant annet er resipientkapasiteten til de ulike lokalitetene sannsynligvis en begrensende faktor for vekst på lokalitetsbasis.

- Mengde rømt fisk bør inkluderes i handlingsreglene, da dette har betydelige effekter på de ville stammene av anadrom laksefisk.
 - Brukt mengde lusemidler, samt effekter av lusemidler og kjemikalier på det biologiske mangfoldet bør også tas inn i vurderingene av handlingsregler.
 - Annen sykdomsspredning til villfisk og mellom anlegg bør også være tilleggsindikator for vurderingene av produksjonsendringer.
- 3) Vi synes det er svært uheldig at det er NFD, og ikke en styringsgruppe med eksperter, som skal vurdere om produksjonen skal reduseres, fryses eller økes ut fra de gitte handlingsreglene. Samtidig virker ikke systemet veldig forutsigbart når samme status for et område kan gi flere utfall.
- Det strider mot prinsippet om miljømessig bærekraft og føre-var-prinsippet at man skal vente til man har overskredet bæreevnen før man skal vurdere å gjøre tiltak.
 - Vi mener derfor at det ikke kan åpnes for produksjonsøkning ved moderat eller uakseptabel tilstand.
 - Ved uakseptabel tilstand bør det iverksettes tiltak umiddelbart for å hindre varige skader på det biologiske mangfoldet.
- 4) Alle unntaksmulighetene som skisseres gjør at hele forslaget oppleves som komplekst, lite forutsigbart, byråkratisk og i konflikt med regjeringas skissering av at miljøhensyn skal være styrende for om et produksjonsområde skal kunne ha vekst.
- Vi kan ikke se at unntaksforslagene er vurdert opp mot naturmangfoldloven og målet om å begrense effektene på vill anadrom laksefisk.
 - Mange unntaksregler der en likevel å få øke produksjonen når situasjonen er uakseptabel er vanskelig å forsvare fra et miljømessig perspektiv.
 - Det ville vært lettere å forsvare følgende unntak:
 - De som ikke har bukt med lusa blir nektet økning i produksjonen når området er akseptabelt (forurensar betaler-prinsippet).
 - De som ikke har bukt med lusa må redusere produksjonen når området er moderat.
 - Alle må redusere produksjonen når situasjonen er uakseptabel.
- 5) I følge høringsnotatet vil videreføringen av ordningen med interregionale biomassetak potensielt innebære en betydelig overføring av biomasse mellom områder, og medfører også forvaltningsmessige utfordringer. Likevel foreslås det ytterligere lettelser i kravene for å få interregionalt

biomassetak, samt åpne for at tillatelser kan utnyttes i flere produksjonsområder.

- Disse forslagene til unntak gjør utkastet enda mer komplekst, byråkratisk og motvirker hensikten med å redusere effektene av lus på vill anadrom laksefisk.
- I følge høringsnotatet er de miljømessige konsekvensene ved de ulike alternativene vanskelig å forutberegne, mens et alternativ med mindre fleksibilitet vil gi betydelig incentiver til å løse miljøutfordringene innenfor det enkelte produksjonsområde. Hvorfor skal man da lage så mange unntak?

Vi kan for øvrig ikke se at de miljømessige konsekvensene av de ulike forslagene er tilstrekkelig vurdert, eller at det er tatt tilstrekkelig hensyn til vannforskriften bestemmelser og mål om god økologisk tilstand i vannforekomstene.

Fylkesmannen støtter imidlertid inndeling av kysten i hensiktsmessige produksjonssoner med tilstrekkelige branngater. Dette forutsatt et mer entydig og konsekvent regime, der formålet er å redusere belastningen på villaks og miljø samtidig som dette tilrettelegger for videre vekst for de som lykkes.

Med hilsen

Stein-Arne Andreassen (e.f.)
miljøverndirektør

Monica Ekli
seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Kopi:
Miljødirektoratet, Postboks 5672 Sluppen, 7485 Trondheim